

In vogelvlucht

• Malin Head
Hipster-foodtruck aan het einde van de wereld

• Glenties National Park
Rododendrons niet gewenst

• Glencolumbkille
Dat lijkt mij Keltisch

• Slieve League
Waar de golven aan de kliffen knagen ...

Klaar voor de kliffen

Afronden openen zich waar de zee het land opeet

• Sligo
Yeats was here

• Carrick-on-Shannon
Waar ligt het meest verlaten landschap van het hele land?

• Clare Island
Woman power 400 jaar geleden: op bezoek bij de piratenkoningin

In een kajak door de fjord

• Kells
Een kwartet hoogkruisen

Iedereen aan boord en trossen los, zoetwaterkapiteins

Laat de zon binnen-vallen!

• Brú na Bóinne

• Killarney Harbour
Bergen, moors, eenzaamheid

• Comeragh National Park

• Dublin
Jong & hip
Wereldstad op dorpsformaat

• Clonmacnoise
Galway ligt aan de Middellandse Zee

• Lough Boora
Wat er van de turf overbleef

• Burren National Park
Wilde orchideeën

• Lough Derg
Water-tocht over meren, rivieren, kanalen

• Aran Islands
Meeuwen op hun kop spuwen

• Ennis
Met tin whistle en bodhrán naar het trad-mekka

• Wicklow National Park

Naar boven op de ronde toren, naar binnen bij de pubs

• Kilkenny

• Rock of Cashel
Pr-coup op de koningsberg

• Limerick
Deze stad heeft een reputatie te verliezen

• Wild Atlantic Way
loopt de wilde Atlantische weg

Wandelen!

• Waterford
Op de pedalen!

• Greenway
Een stad woekert met het erfgoed van de Vikingen

Onzin, geen opera's!

• Killarney National Park

En eeuwig rijden de touringcars ...

• Cork
Neemt het op tegen Dublin

• Kinsale
Vooruit, nog een kreeft: smullen aan Ierland's fijnproeverskust

• Ring of Kerry
Jedi's en Jezusdiscipelen in extreme ballingschap

• Skellig Michael

• Sheep's Head
Ik sta op de kliffen. En ik sta hier meestal alleen

Ierland — actief, contemplatief of creatief. Het is jouw keus of je de zee vanaf de kust en de bergen van onderaf bewondert of dat je jezelf onderdompelt in de beleving van de natuur.

Van hot naar her

Gewoon een gebeurtenis — tussen zee en veen, topattracties en verlaten ruïnes zul je vast je eigen persoonlijke Ierland vinden.

Grofweg

In het westen vind je platteland, schapen en drooggestapelde muurtjes, in het oosten bezienswaardigheden, koeien en veldheggen. Dat is natuurlijk een generalisatie, want wat te denken van de monumenten op het westelijke schiereiland Dingle of de heerlijk wandelbare Wicklow Mountains in het oosten? En schapen grazen gewoon overal. Maar op de een of andere manier, heel grofweg, klopt het toch.

Eilanden voor het eiland

Werelden apart aan de rand van de wereld: dat zijn de eilanden voor de Ierse westkust. Sommige onbewoond, zoals Skellig Michael, waar de aanwezigheid van middeleeuwse monniken en Jediridders nog voelbaar is. Andere bewoond, zoals Clare Island, waar wellicht onder de bewoners iemand is die nog steeds de naam van de beruchte piratenkoningin Grace O'Malley draagt (en misschien ook een paar genen van haar heeft geërfd).

Een klif komt zelden alleen

Omsloten door de zee, zoals dat bij eilanden nu eenmaal is, behoren stranden, duinen en kliffen tot de aantrekkelijkste plekken van Ierland. Surfen, zeilen, suppen, er zijn geen grenzen aan de watersport. Ook de keuken profiteert van de zee en tovert gerechten op tafel met kreeft, zeewier en nog veel meer.

Wat hebben de Afrikaanse savanne en Ierland met elkaar gemeen? Een echt donkere nachtelijke hemel. Op heldere sterrennachten naar de lichtreservaten van Kerry en Ballycroy National Park gaan om daar de Melkweg en de Andromedanevel met het blote oog te zien schitteren is iets dat niet alleen astronomen fascineert.

Bergen van onderaf, kerken vanbuiten, pubs vanbinnen

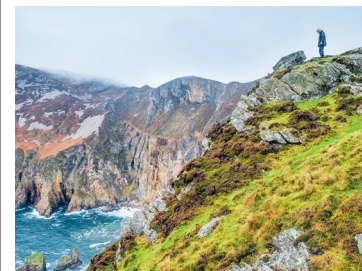
Er zijn mensen die alleen voor de pubs naar Ierland gaan. Dat kun je natuurlijk doen. Bijna elk dorp heeft zijn eigen pub, waar de locals elkaar ontmoeten en graag een praatje maken met de bezoeker uit de EU. Of je nu enkel een pint drinkt, jezelf voedzame *pub grub* laat voorzetten, naar sport kijkt op de *telly* of de krant leest – dit is *the place to be*. Later op de avond arriveren er vaak een paar muzikanten uit de omgeving, en als je geluk hebt spelen ze echte *trad* en geen country. Hoe dan ook: meezingen mag.

Doe eens iets anders.

Huur een kamer in een vuurtoren. Mediteer met boeddhistische monniken in een klooster. Leer koken, de bodhrán bespelen of palaveren in het Gaëlic. Bezoek een dolfin. Maak je eigen kaas. Ga naar de gevangenis. Of neem plaats in de serre van het hotel en kijk naar de golven ...

‘... verhalen vertellen is de nationale kunstvorm van Ierland’, schreef de Amerikaanse auteur Frank Delaney.

Dauwtrappen in de bergen, maar later mag ook

Wie in Ierland niet gaat wandelen is waarschijnlijk meer het Malediventype. Of het nu hoog over de kliffen is, door het veen of het eikenwoud of langs de zee – je wordt beloond met frisse lucht, weidsheid en landschappen, in een woord: met onthaasting. Landschappen krijg je voor niets. Ook gratis: hoogkruisen in een groene weide, megalietgraven tegen schrale heuvels, heilige bronnen op de meest mogelijke en onmogelijke plekken. Je pad is je doel. En de onthaasting is natuurlijk ook gratis.

Dublin ★ en de Wicklow Mountains

Hier wil ik niet meer weg — dat zegt menige Dublinbezoeker nadat hij of zij eenmaal de lucht in de stad aan de Liffey heeft opgesnoven.

blz. 22

James Joyce en Dublin

Citroenzeep bij Sweny's en een heerlijke gorgonzolasandwich bij Davy Byrnes: op deze tocht volg je het spoor van de hoofdpersoon uit James Joyce's *Ulysses* en maak je kennis met de heime-lijke heldin van de roman: Dublin.

blz. 26

Book of Kells

Het mooiste boek ter wereld heeft een eigen expositieruimte in Dublins universiteit Trinity College, dat al een bezienswaardigheid op zich is.

De trend wijst naar meer boeken in de literatuurstad Dublin.

Erin duiken

blz. 27

Op de e-bike langs de Liffeykades

Voor de Lazy Bike Tour hoef je echt geen olympisch kampioen te zijn – perfect om Ierlands hoofdstad te leren kennen.

blz. 33

Guinness Storehouse

Beslist meer dan een promotie-evenement, dit voormalige pakhuis – het is meer een internationale ontmoetingsplaats. En na afloop kun je zo'n schuimend donker biertje drinken in de glazen Gravity Bar, met uitzicht rondom.

blz. 37

National Museum of Ireland

Een ware schatkamer: als je maar één museum kunt of wilt bezoeken, ga dan hiernaartoe en ontdek de essentie van de Ierse cultuur.

blz. 44

Music pubs

Folkfans komen natuurlijk naar Dublin voor de livemuziek 's avonds. De klassiekers? Bijvoorbeeld Brazen Head, of Cobblestone of O'Donoghue's.

blz. 46

Ze dronken en ze schreven

Of schreven en dronken ze? Maakt niet uit. Graftonia noemde de literaire incrowd sinds de jaren 50 de kroegenbuurt rond de winkelstraat Grafton Street. Hier kwam alles bij elkaar dat zich in intellectuele kringen thuisvoelde.

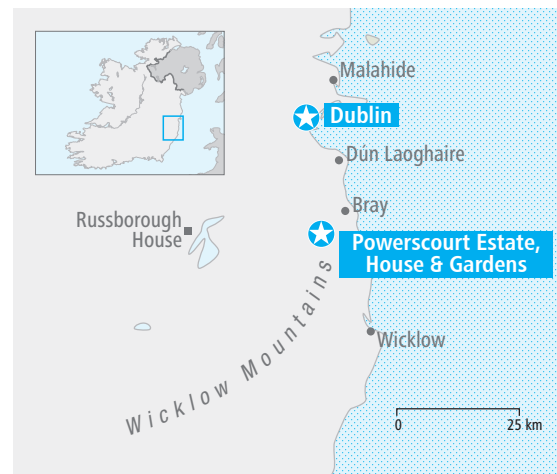

blz. 54

Powerscourt Estate, House & Gardens ★

Hoog troont een georgiaans herenhuis boven een van de fraaiste tuinen van het groene eiland. In plaats van aan de adel biedt het nu onderdak aan designwinkels en een restaurant. En dan dat uitzicht op de ruige Wicklow Mountains!

'Sláinte', zo proosten de Ieren. Vaak met een pint Guinness in de hand.

Oeroude mop in Dublin: 'Waarom trouwt een vrouw uit de Southside met een man uit de Northside? Om haar handtas terug te krijgen!'

beleven

Wereldstad op dorpsformaat

S

Swinging Dublin: nog afgezien van alle culturele highlights (waarvan er veel zijn), heeft Ierland's hoofdstad gewoon een *vibe*. Communicatie wordt hier geschreven met een hoofdletter. Er is nauwelijks een pub waar men je niet zal vragen waar je vandaan komt en of Dublin je bevalt. Ja natuurlijk, waarmee je op een lijn staat met de journalisten die Dublin regelmatig onder de beste reisbestemmingen ter wereld scharen. Geen enkele Europese stad (uitgezonderd Berlijn) is de afgelopen twee decennia zo veranderd als Dublin. Grootchalige herontwikkelingsprojecten zoals in Smithfield en vooral in de Docks hebben van *dirty old Dublin*, zoals het vroeger bekendstond, een kosmopolitische, sexy metropool gemaakt. Daaraan draagt ook bij dat bijna de helft van alle Dubliners jonger is dan 35 jaar. Wat overigens absoluut niet wil zeggen dat de ouderen minder ruimdenkend zijn.

Stel je de binnenstad voor als een ei, dat in het noorden wordt omsloten door het Royal Canal en in het zuiden door het Grand Canal en waar de Liffey doorheenstroomt. De rivier scheidt de rauwe, 'proletarische' Northside van

TER ORIËNTATIE

Internet: visitdublin.com: zeer informatieve website met het oog op evenementen, bezienswaardigheden en insider tips; visitwicklow.ie: accommodatie, wandelingen, bezienswaardigheden en nog veel meer over County Wicklow.

Vervoer: in Dublin heb je geen auto nodig. Lopen of gebruikmaken van de tram LUAS, de lightrail DART of de bus is veel praktischer.

Tip: op het laatste moment: in de Duty Free Zone van de luchthaven van Dublin kunnen whiskeyliefhebbers hun slag slaan met producten van Ierse distilleerderijen als Tealings, Glendalough en Connemara. Insider tip: de Ierse gin van Glendalough.

de traditioneel chiquere Southside met zijn mooie georgiïaanse straten. Er heerst inderdaad nog steeds een zekere wijkmentaliteit, ondanks de vele herontwikkelingsprojecten en nieuwbouw. Southsiders spreken een beetje lacherig over de Northside als de 'dark side'. Hier past ook de grap over de dame en haar verloren handtas, waar men vooral in de Southside om lacht (blz. 15).

Dublin

Northside

Gemoderniseerde hoofddader

Je kunt hem van bijna overal in de stad zien. Als je eronder staat, moet je je hoofd in je nek leggen om je blik de glinsterende 120 m omhoog te laten dwalen naar de top van de **Spire** ❶. Aliens hadden deze ongelofelijke hightech metalen naald hier kunnen neerzetten. Maar nee, zij waren het niet, het was de Londense architect Ian Ritchie ter viering van de millenniumwisseling. De Dubliners hebben het moeilijk met het prestigieuze object dat het stadsbeeld domineert. 'Needle' en 'Stiletto in the Ghetto' – een toespeling op de drugsproblemen in Dublin – is door scherpe Dublinse tongen al geroepen. Maar de meeste inwoners staan onverschillig tegenover dit symbool van het nieuwe Dublin. De Spire is nutteloos, zeggen ze. En dat is juist het mooie ervan.

Naast dit zinnebeeld van het nieuwe Dublin verrijst de imposante zuilenfaçade van het **General Post Office** ❷ (11 O'Connell St. Lower, anpost.com, ma.-za. 8.30-18 uur; GPO Witness History, di.-za. 10-17 uur, €15), dat teruggrijpt naar het verleden van Ierland. Het gebouw was het hoofdkwartier van de leiders van de Paasopstand van 1916 en werd tijdens de hevige gevechten bijna volledig verwoest. Het bronzen beeld van de stervende mythische held Cuchullainn dat binnen in de hal staat symboliseert de opofferingsgezindheid van de rebellen. Naast het hoofdkantoor, waar het kopen van postzegels dubbel zo leuk is door het verrukkelijke interieur uit 1926, biedt het interactieve bezoekerscentrum **GPO Witness History** een levendige inblik in de

FACTCHECK

F

Hoofdstad van de republiek Ierland (Eire)

Titels: 1991 culturele hoofdstad van Europa, 2010 UNESCO City of Literature, 2012 European City of Science.

Naam: Dubhlinn ('zwarte poel'), Gaelic: Baile Átha Cliath ('stad bij de doorwaadbare plaatsen').

Inwoners: 553.000, in de agglomeratie 1,43 miljoen, dat is een kwart van de Ierse bevolking.

Betekenis: zetel van het parlement en de regering, twee aartsbisdommen, drie universiteiten, overheidsinstanties, hoogste rechtbanken, culturele instellingen, industrie en (financiële) dienstverlening.

Pubs: 750.

Bruggen: 24.

Belangrijkste bezienswaardigheden: Spire, Book of Kells, Guinness Storehouse, St. Patrick's Cathedral, Christ Church Cathedral, National Museum of Ireland, National Gallery.

gebeurtenissen rond de Paasopstand. Geweersalvo's knallen, opgewonden stemmen schreeuwen: de soundtrack komt uit een nogal heroïsche film die hier continu draait.

Dublins hoofdverkeersader, **O'Connell Street**, is nauwelijks herkenbaar na een grondige facelift. De LUAS-tram glijdt elegant over de middenberm. De rijbanen zijn verkeersluw – in grote delen van het centrum van Dublin zijn alleen bussen en taxi's toegestaan. De zich op en neer bewegende mensenstroom verleent de naar de 'Liberator' Daniel O'Connell genoemde boulevard een levendig, soms hechtisch karakter. In het lagere gedeelte van O'Connell Street takken zich Abbey Street en Henry Street af. Hier geven de

In cijfers

Over clichés en harde feiten — Ieren hebben rood haar, dragen petten van tweed en drinken van 's ochtends tot 's avonds Guinness. Kun je wat preciezer zijn? Alsjeblieft!

81

% van de Ierse mannen en 81,4% van de Ierse vrouwen beoordeelde in 2021 de eigen gezondheid als goed of zeer goed. Daarmee staat Ierland bovenaan in de EU. De Nederlanders staan op de zevende plaats met respectievelijk 73,8% en 72,6%.

4,94

miljoen mensen wonen in de Ierse Republiek, dat is iets meer dan in de provincies Noord-Brabant en Gelderland bij elkaar. Maar het is een schijn-tje vergeleken met de Ierse diaspora van ongeveer 80 miljoen in de rest van de wereld: alleen al in de VS wonen 36 miljoen Ieren.

4,2

% bedroeg het werkloosheidspercentage in 2022: een goed resultaat vergeleken met de piekcijfers van bijna 13% tijdens de economische crisis. De cijfers tonen op indrukwekkende wijze aan dat de Ierse economie zich herstelt en ook de pandemie en de Brexit tot dusver uitstekend heeft doorstaan. Het vergelijkbare cijfer voor Nederland is 3,6%.

25

% van de Ierse kinderen heeft overgewicht door te veel kant-en-klaarvoedsel, chocolade en suikerhoudende dranken. Ter vergelijking: in Nederland is slechts ongeveer 13% te zwaar.

5,2

miljoen was de uitkomst van de laatste schapentelling in de Ierse weilanden. Dat betekent dat er op het eiland meer schapen zijn dan mensen. En het aantal koeien overtreft met 2,5 miljoen dat van de (rudimentair) Gaelsch-sprekende Ieren. Wat het *Irish Farmers Journal* ons met deze vergelijking ook probeert te vertellen.

14,4

% is de *gender gap*, de loonkloof tussen mannen en vrouwen in Ierland. Dat is ruim in de middenmoot van de EU. In Nederland ligt het percentage op 13,5%, het EU-gemiddelde bedraagt 12,7%.

1800

Ierse boeren zijn biologisch gecertificeerd. Hoewel hun aantal sterk is gestegen dankzij een steunfonds van de overheid ligt het met 1,7% van de totale landbouw ver onder het Europese gemiddelde van 8,5% (Nederland 4,4%). Een mogelijke reden: veel Ierse boeren vinden dat ze al vrij dicht bij de biologische normen produceren, maar schrikken terug voor het papierwerk en de overgangperiode van 2 jaar.

10

% van alle Ieren heeft rood haar. In de rest van de wereld komt het zeldzame gen voor rood haar slechts bij 1 à 2% van de bevolking voor. Zelfs de Schotten, met naar schatting 5 à 6% roodharigen, kunnen niet tippen aan de Ieren.

19

% van alle Ieren rookt dagelijks. Dat is een van de laagste percentages in Europa. Het rookverbod in openbare gelegenheden, dat in 2007 werd aangenomen, was hierbij van doorslaggevend belang. Hiermee was Ierland een pionier in Europa. De regering is van plan Ierland tegen 2025 rookvrij te maken.

14,6

% hoger dan in Nederland liggen in Ierland de kosten van levensonderhoud. En dat bij een gemiddeld inkomen van €3100 bruto per maand, ongeveer €700 minder dan het Nederlandse gemiddelde. Het is vooral duur in Dublin, waar je 21,6% meer kwijt bent aan levensonderhoud dan elders.

0

slangen kruipen er rond in Ierland, afgezien van die in de dierentuin van Dublin. Ze zijn er nooit geweest op het eiland. Hun verdrijving door St. Patrick? Allemaal legende.

1

miljard euro geeft de Ierse regering jaarlijks ongeveer uit aan Iers taalonderwijs. Sinds 2007 is Iers een officiële taal in de EU. Heeft dat enig nut? Ruim 40% van de Ieren beweert de taal op school te hebben geleerd, maar slechts 82.000 spreken in het dagelijks leven Gaelsch.

436

pints drinkt de gemiddelde Ier of Ierse van 15 jaar en ouder per jaar (te vergelijken met 41 l wodka). Als je bedenkt dat ongeveer een vijfde van de Ieren geheelonthouder is, worden de cijfers nog hoger.

440

miljoen bomen groeien er in Ierland, dat met een bosareaal van 11% ver onder het EU-gemiddelde blijft. Helaas wordt het grootste deel van de herbebossing gedaan met de winstgevende sitkaspar, die de bosbouwbedrijven winst oplevert maar de biodiversiteit om zeep helpt.